

De rivieroever

De Mol was druk bezig met de lenteschoonmaak. Hij had alles afgestoft met bezems en stoffers, en was nu de muren van zijn huisje aan het witten. Zijn ogen en zijn keel waren stoffig, en zijn zwarte vacht zat vol witte verfspatten. Zijn rug deed zeer en zijn armen waren zwaar.

De lente roerde zich in de lucht boven hem en in de aarde om hem heen. Zelfs in zijn kleine, donkere huisje onder de grond voelde hij die heerlijke onrust. Het was dan ook geen wonder dat hij opeens zijn borstel op de grond smeed.

‘Bah!’ zei hij. ‘Weg met die schoonmaak!’ En hij snelde de deur uit, zonder zelfs maar zijn jas aan te doen.

Iets daarboven riep naar hem, en hij krabbelde en wrong, en toen wrong hij opnieuw en krabbelde, gravend met zijn pootjes, en in zichzelf mompelend: ‘Omhoog! Omhoog!’

Opeens dook zijn snuit het zonlicht in, en hij lag te rollen in het gras van een groot weiland.

‘Dit is heerlijk!’ zei hij tegen zichzelf. ‘Dit is veel fijner dan schoonmaken!’

De zon voelde warm aan op zijn vacht, een zacht briesje streefde zijn kop, en na de stilte van zijn ondergrondse huisje klonk het lied van de vogels bijna als gejuich.

Hij sprong met vier poten tegelijk omhoog van blijdschap, en wandelde langs struiken en heggen. Alles stond in bloei en overal zag hij vogels hun nesten bouwen, en dieren die bezig waren met hun lenteschoonmaak.

Maar de Mol voelde zich niet schuldig over het afbreken van zijn eigen schoonmaak. Hij bedacht alleen maar hoe fijn het was om de enige te zijn die niets hoefde te doen tussen zo veel drukke werkers. Want het fijnste van een vrije dag is natuurlijk dat je het zelf rustig aan kunt doen terwijl je alle anderen druk aan het werk ziet.

Hij dwaalde wat rond, tot hij opeens stil bleef staan aan de rand van een brede rivier en het gevoel kreeg dat zijn geluk nu compleet was.

Nooit eerder had hij een rivier gezien. Het was een glad, kronkelend wezen dat gorgelend dingen vastgreep en ze met een borrelende

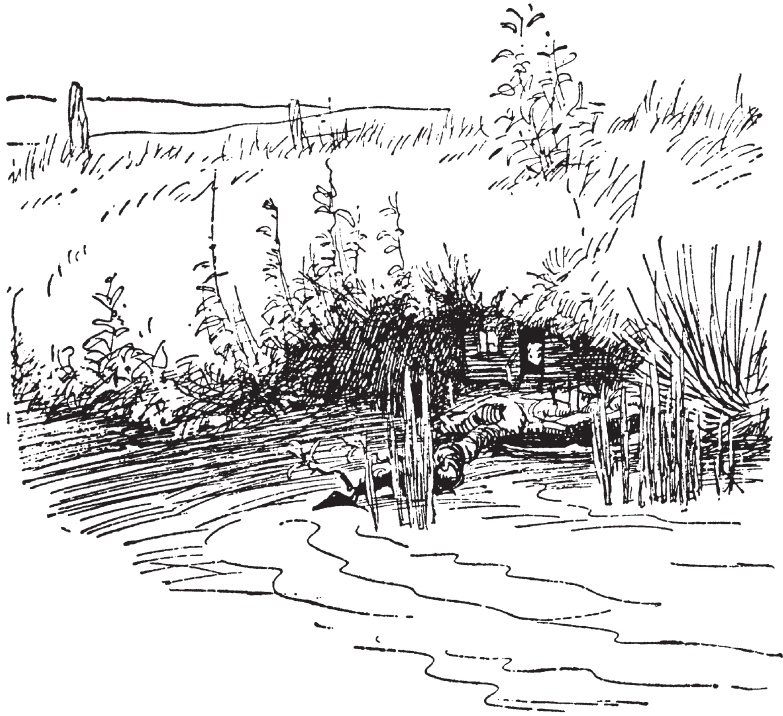
lach weer losliet. Alles glansde en glinsterde, bubbelde en ritselde.

De Mol was betoverd. Hij liep langs de rivier zoals je loopt naast iemand die je de meest spannende verhalen vertelt.

Toen hij eindelijk moe werd, ging hij op de oever zitten terwijl de rivier hem nog steeds kabbelend verhalen vertelde. Het waren de beste verhalen van de wereld, vanuit het hart van de aarde op reis naar de zee.

Hij zat dromerig om zich heen te kijken, toen zijn blik op een gat in de oever aan de overkant viel. Hij bedacht wat een gezellig huisje dat moest zijn, van een dier dat met weinig tevreden was en graag dicht aan het water woonde.

Opeens zag hij vanuit het huisje twee ogen naar hem knipperen, en toen hij beter keek, zag hij dat er een gezicht om de ogen heen zat.

Een rond, bruin gezicht met snorharen. Het was de Waterrat!

De twee dieren bekeken elkaar even zwijgend.

‘Hallo, Mol!’ zei de Waterrat toen.

‘Hallo, Rat!’ zei de Mol.

‘Heb je zin om naar deze kant te komen?’ vroeg de Rat.

‘Nou, gemakkelijker gezegd dan gedaan,’ zei de Mol.

De Rat gaf geen antwoord, maar bukte en maakte een touw los. Daarna sprong hij in een kleine roeiboot die de Mol nog niet gezien had. De boot was aan de buitenkant blauw geschilderd en vanbinnen wit, en was precies groot genoeg voor twee dieren.

De Mol was er meteen dol op, hoewel hij nog niet precies wist waar de boot voor diende.

De Rat roeide naar de overkant en legde aan. Toen stak hij zijn voorpoot uit om de Mol in de boot te helpen. ‘Kom,’ zei hij. ‘Stap aan boord!’

De Mol nam een voorzichtige stap, en tot zijn verbazing zat hij op-

eens in een echte boot. Hij leunde achterover in zijn zitje en bekeek de kussens en de roeispanten.

‘Wat een heerlijke dag!’ zei hij terwijl de Rat begon te roeien. ‘Weet je, ik heb nog nooit in een boot gezeten.’

‘Wat?’ vroeg de Rat. Zijn mond viel open. ‘Je... jij... Nog nooit? Wat heb je dan al die tijd gedaan?’

‘Is het dan zo leuk?’ vroeg de Mol verlegen.

‘Leuk?’ zei de Rat. ‘Geloof me, mijn jonge vriend: er is niets, maar dan ook niets, wat zo de moeite waard is als scharrelen in boten. Gewoon scharrelen,’ zei hij dromerig. ‘Scharrelen... in boten... scharrelen...’

‘Kijk uit, Rat!’ riep de Mol opeens.

Maar het was te laat. De boot botste tegen de oever. De dromerige roeier lag op zijn rug onder in de boot, met zijn poten in de lucht.

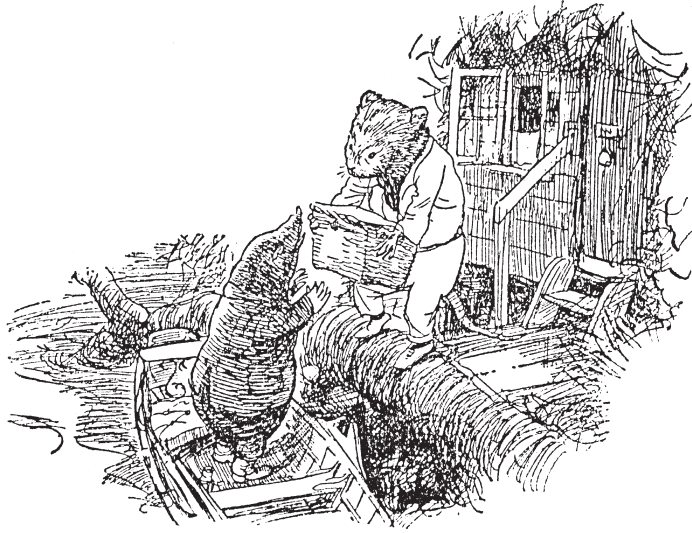
‘...in boten... of mét boten,’ ging de Rat onverstoord verder, terwijl hij overeind kroop. ‘Erin of eruit, dat maakt niet uit. Niets maakt veel uit, dat is het plezier ervan. Of je op je bestemming aankomt of ergens anders, of zelfs als je nooit ergens komt, je bent altijd bezig. Je hóéft nooit iets te doen, maar als je het dan toch doet, is er altijd wel weer iets anders om te doen. En je kunt het dan meteen doen, maar liever niet. Luister eens, als je vandaag echt geen andere plannen hebt, kunnen we misschien de rivier afzakken en er een leuke dag van maken?’

De Mol wiebelde met zijn tenen van puur geluk en leunde tevreden achterover in de zachte kussens. ‘Wát een dag!’ zei hij. ‘Laten we meteen vertrekken!’

‘Een ogenblikje,’ zei de Rat. Hij knoopte het aanlegttouw aan zijn steiger, ging naar binnen, en kwam even later terug met een enorme rieten picknickmand. ‘Schuif die onder je voeten,’ zei hij tegen de Mol, terwijl hij de zware mand in de boot liet zakken. Toen maakte hij het touw los, sprong in de boot en pakte de roeispanten weer.

‘Wat zit erin?’ vroeg de Mol, die brandde van nieuwsgierigheid.

‘Koude kip,’ zei de Rat. ‘Koude tong, koude ham, koude rosbief,

augurkensalade, broodjes, tuinkers, cornedbeef, gemberbier, limonade, prikwater...'

'Stop, stop!' riep de Mol verrukt. 'Het is te veel!'

Vind je dat echt?' vroeg de Rat serieus. 'Ik breng dat altijd mee op zulke kleine uitstapjes, en de andere dieren zeggen altijd dat ik een gierig beest ben.'

De Mol hoorde geen woord van wat de Rat zei. Hij liet dromerig een poot door het water slepen en genoot van de geuren, de geluiden en het zonlicht.

De Waterrat roeide rustig verder en verstoorde de dagdromen van de Mol niet.

'Ik vind je kleren prachtig,' zei hij ongeveer een half uur later. 'Ik ga op een dag ook een zwart pak kopen, als ik het kan betalen.'

'Neem me niet kwalijk,' zei de Mol, die zichzelf met moeite wakker schudde. 'Je vindt me vast erg onbeleefd. Maar dit is allemaal zo nieuw voor me. Dus... dit... is... een... rivier.'

'Dé Rivier,' zei de Rat.

'En je woont echt aan de rivier?' zei de Mol. 'Wat een leuk leven!'

'Eraan en erbij, en erop en erin,' zei de Rat. 'De rivier is voor mij als

een broer en een zus, en gezelschap, en eten en drinken. En waswater, natuurlijk. Het is mijn wereld en ik wil geen andere. Wat de rivier niet heeft, is het hebben niet waard, en wat hij niet weet, is het weten niet waard. Wat we samen al niet hebben meegemaakt! In de winter of de zomer, de lente of de herfst – er is altijd wel iets leuks en opwindends. Als mijn kelders in februari onder water lopen, bijvoorbeeld, en de rivier zo hoog staat dat het water vlak onder mijn vensterbank stroomt, of als hij weer wegzakt en ik met droge voeten over de bodem kan lopen. Dan ligt overal vers voedsel voor het oprapen, en spullen die slordige mensen uit boten hebben laten vallen.’

‘Maar is het af en toe niet een beetje saai?’ vroeg de Mol. ‘Alleen jij en de rivier en niemand anders om mee te praten?’

‘Niemand anders?’ zei de Rat. ‘De oever is tegenwoordig zo druk dat sommige bewoners er al genoeg van hebben en verhuizen. Otters, reigers, eenden, waterhoentjes – allemaal de hele dag in de weer, en ze willen allemaal dat je iets voor ze dóét. Alsof je het zelf al niet druk genoeg hebt!’

‘Wat ligt dáár?’ vroeg de Mol en hij wees naar een bos, dat donker opdoemde voorbij een weiland aan de overkant van de rivier.

‘Dat? O, dat is het Wilde Woud,’ zei de Rat kortaf. ‘Daar komen wij oeverbewoners niet vaak.’

‘Zijn ze... zijn ze daar dan niet aardig?’ vroeg de Mol een beetje nerveus.

‘Nou,’ antwoordde de Rat. ‘Eens kijken. De eekhoorns kunnen er mee door. En de konijnen. Sommige tenminste, maar met konijnen weet je het nooit. En dan is er natuurlijk Das. Die woont midden in het Woud. Hij wil nergens anders wonen, al zou hij ervoor betaald worden. Niemand valt hém lastig. Dat kunnen ze ook maar beter niet proberen,’ voegde hij eraan toe.

‘Hoezo, wie zou hem dan lastig willen vallen?’ vroeg de Mol.

‘Nou, er zijn natuurlijk... anderen,’ zei de Rat aarzelend. ‘Wezels en hermelijnen en vossen en zo. Ze zijn niet de kwaadsten, maar soms gaan ze te ver, dat valt niet te ontkennen, en dan... tja. Je kunt ze niet helemaal vertrouwen.’

De Mol wist dat het de gewoonte van dieren was om niet te lang stil te staan bij mogelijke problemen, dus veranderde hij van onderwerp. ‘En voorbij het Wilde Woud?’ vroeg hij. ‘Waar alles blauw is, en nevelig, en ik iets zie wat op de rook van steden lijkt, of misschien gewoon wolken?’

‘Voorbij het Wilde Woud ligt de Wijde Wereld,’ zei de Rat. ‘En dat is iets wat ons allebei niets aangaat. Ik ben er nooit geweest en ga er nooit naartoe. En jij ook niet als je verstandig bent. Spreek er alsjeblieft nooit meer over. Ha! Hier is eindelijk de inham waar we gaan eten.’

Ze verlieten de hoofdstroom via een kleine aftakking en kwamen nu op een soort meertje naast de rivier. Groen gras groeide tot aan het wateroppervlak, en bruine boomwortels glommen onder het kalme water. Een eindje verderop schuimde en glinsterde een dam en dat maakte samen met een watermolen een heerlijk kabbelend geluid.

De Rat maakte de boot vast aan de oever, hielp de Mol aan land, en tilde de picknickmand op.

De Mol vroeg of hij de mand in zijn eentje mocht uitpakken, wat de

Rat een prima idee vond. Hij ging languit in het gras liggen, terwijl zijn nieuwe vriend het tafelkleed spreidde en een voor een de raadselachtige pakjes uit de mand tevoorschijn haalde.

Toen alles klaar was, zei de Rat: ‘Nou, val aan, ouwe jongen!’

En de Mol deed dat maar al te graag, want hij was die ochtend al vroeg met zijn lenteschoonmaak begonnen – zoals het hoort – en hij had geen pauze genomen om te eten of te drinken.

‘Waar kijk je naar?’ vroeg de Rat toen hun honger voor een groot deel was gestild en de Mol de kans kreeg om rond te kijken.

‘Ik kijk naar luchtbellens die over het wateroppervlak reizen,’ zei de Mol. ‘Dat vind ik erg raar.’

‘Luchtbellens?’ zei de Rat. ‘Aha!’

Op dat moment verscheen een glimmende snuit boven water, en de Otter trok zichzelf de oever op.

‘Gulzigaards!’ zei de Otter terwijl hij zichzelf uitschudde. ‘Waarom heb je mij niet uitgenodigd, Ratje?’

‘We hadden dit niet van tevoren afgesproken,’ legde de Rat uit. ‘O, dit is trouwens mijn vriend meneer Mol.’

‘Aangenaam,’ zei de Otter, en de twee dieren waren meteen vrienden.

‘Wat een drukte overall!’ zei de Otter. ‘Het lijkt wel alsof de hele wereld vandaag op de rivier is. Ik kwam naar deze inham voor een beetje rust en loop jullie tegen het lijf! Eh... pardon. Zo bedoelde ik het niet precies.’

In het struikgewas achter hen klonk geritsel en toen ze zich om-draaiden, zagen ze een gestreept hoofd op hen neerkijken.

‘Kom erbij, ouwe Das!’ riep de Rat.

‘Hm!’ gromde de Das. ‘Gezelschap!’ En hij verdween weer uit het zicht.

‘Tja, zo is hij,’ zei de teleurgestelde Rat. ‘Helemaal niet gesteld op gezelschap! Van hem zien we vandaag niets meer. Nou, Otter, vertel ons eens wie er vandaag allemaal op de rivier zijn.’

‘Pad, bijvoorbeeld,’ antwoordde de Otter. ‘In zijn gloednieuwe roei-boot. Nieuwe roeispanten, nieuwe kleren, alles nieuw!’

De Rat en de Otter lachten.

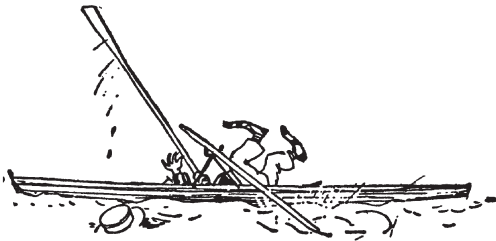
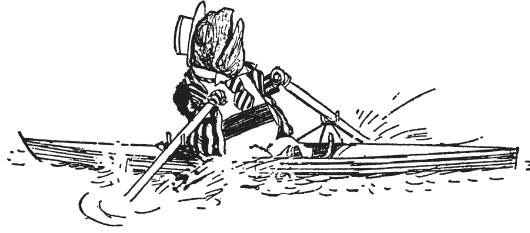
‘Eerst was het niets anders dan zeilen,’ zei de Rat. ‘Toen begon dat hem te vervelen en was het opeens een woonboot. We moesten alle-maal komen logeren in zijn boot en doen alsof we het leuk vonden. Hij zou de rest van zijn leven in een woonboot blijven wonen. Het is elke keer hetzelfde. Waar hij ook aan begint, hij krijgt er algauw ge-noeg van en begint weer aan iets anders.’

‘Een goede kerel,’ zei de Otter. ‘Maar geen stabiliteit. Vooral niet in een boot!’

Op dat moment zagen ze een smalle roeiboot voorbijkomen. De roeier, een kleine, dikke gedaante, deed zijn uiterste best, maar hij spetterde flink en schommelde op en neer.

De Rat stond op en riep naar hem. Maar Pad, want hij was het, schudde zijn hoofd en roeide vastbesloten verder.

‘Als hij zo blijft schommelen, zal het niet lang duren voor hij in het water ligt,’ zei de Rat terwijl hij weer ging zitten.

‘Natuurlijk,’ lachte de Otter. ‘Heb ik je ooit dat geweldige verhaal verteld over Pad en de sluiswachter? Het ging zo: Pad...’

Opeens keek de Otter opzij naar een libel, die stijgend en dalend boven het water vloog. Een plons, een hap en zowel de libel als de Otter waren verdwenen.

De Mol zag opnieuw het spoor van luchtbellens op het wateroppervlak.

De Rat neuriede een liedje, en de Mol herinnerde zich dat het de gewoonte van dieren was om niets te zeggen als een van je vrienden er opeens vandoor ging.

‘Nou,’ zei de Rat. ‘Ik denk dat we maar eens moesten gaan. Ik vraag me af wie van ons de picknickmand zal inpakken?’ Zo te horen had hij er weinig zin in.

‘O, laat mij het alsjeblieft doen,’ zei de Mol.

En natuurlijk gaf de Rat hem zijn zin.

De mand inpakken was lang zo leuk niet als hem uitpakken. Dat is het nooit. Maar de Mol was vastbesloten om zo veel mogelijk mee te maken en overal van te genieten. Toen hij klaar was, zag hij nog een bord naar hem staren vanuit het gras, en toen hij dat had ingepakt, zag de Rat nog een vork liggen. Daarna ontdekte de Mol ook nog eens dat hij boven op de mosterdpot zat, maar uiteindelijk lukte het karwei toch.

De middagzon zakte omlaag toen de Rat in een dromerige stemming langzaam naar huis roeide. Hij mompelde gedichten in zichzelf en besteedde weinig aandacht aan Mol.

Maar de Mol zat vol met eten en hij was heel tevreden, en begon het idee te krijgen dat hij al helemaal thuis was in een boot. Hij werd een beetje rusteloos en zei: ‘Ratje! Alsjeblieft, ik wil een keer roeien!’

De Rat glimlachte en schudde zijn hoofd. ‘Nog niet,’ zei hij. ‘Wacht tot je een paar lessen hebt gehad. Het is veel moeilijker dan je denkt.’

De Mol was een paar minuten stil. Maar hij werd steeds jaloerser op de Rat, die zo sterk en gemakkelijk roeide, en zijn trots begon hem in te fluisteren dat hij dat ook best zou kunnen.

Opeens sprong hij op en greep de roeispanten. Het gebeurde zo plotseling, dat de Rat werd verrast en achterover van zijn zitje viel terwijl de triomfantelijke Mol zijn plaats innam.

‘Hou op, domkop!’ riep de Rat vanaf de bodem van de boot. ‘Je kunt het niet! We zullen omslaan!’

De Mol zwaaide de roeispanten achteruit en naar beneden. Hij miste het hele wateroppervlak, zijn benen vlogen de lucht in en hij landde boven op Rat. In paniek greep hij naar de zijkant van de boot en toen... Plons! De boot helde over en het volgende moment lag hij te spartelen in de rivier.

O, wat was het water koud! En o, wat voelde het nat! Wat bubbelde het in zijn oren terwijl hij omlaag, omlaag, omlaag zonk! Wat zag de zon er uitnodigend uit toen hij hoestend en proestend weer boven water kwam! En wat was zijn wanhoop groot toen hij opnieuw begon te zinken!

Toen greep een sterke poot hem achter bij zijn nek. Het was de Rat, en hij lachte. De Mol vóelde hem lachen, door de trillingen in Rats arm en poot.

De Rat greep een roeispaan en duwde die onder een van Mols armen. Toen deed hij hetzelfde bij zijn andere arm en duwde het hulpe-

loze dier naar de oever. Hij tilde de Mol uit het water en zette hem in het gras, waar hij als een nat hoopje ellende bleef zitten.

Toen de Rat hem een beetje had afgedroogd en uitgewrongen, zei hij: 'Kom op, ouwe jongen! Ren zo hard je kunt op en neer tot je weer warm en droog bent, terwijl ik de picknickmand opduik.'

En de Rat sprong het water in, terwijl de ongelukkige Mol, vanbuiten nat en vanbinnen beschaamd, op en neer rende in het weiland.

De Rat bracht de boot naar de oever, maakte hem vast en dook een voor een al zijn spullen op.

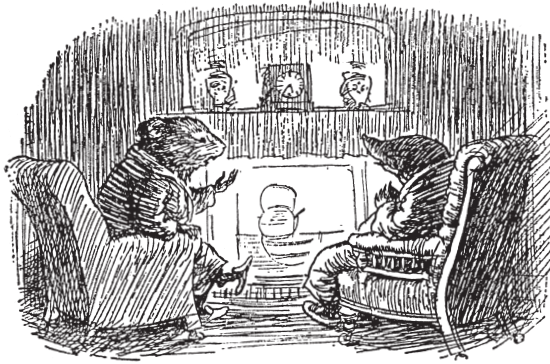
Toen ze klaar waren om verder te roeien, ging de Mol zwijgzaam en bedrukt achter in de boot zitten. En toen ze vertrokken, zei hij met een lage stem: 'Ratje, mijn gulle vriend! Ik heb heel veel spijt van mijn domme en ondankbare gedrag. Mijn hart zinkt als ik eraan denk hoe je door mij bijna je prachtige picknickmand was kwijtgeraakt. Ik ben heel dom geweest en ik weet het. Zou je het voor deze ene keer kunnen vergeven en vergeten?'

'Ach, het is al goed!' zei de Rat vrolijk. 'Wat is een beetje nattigheid nou voor een watterrat? Op de meeste dagen ben ik vaker ín het water te vinden dan erop. Vergeet het, en luister eens: ik denk dat je best een tijdje bij mij kunt blijven logeren. Het is een simpel en ruw huisje, helemaal niet zoals het huis van Pad, dat je nog niet hebt gezien. Maar ik denk dat je het best naar je zin zult hebben. En ik zal je leren roeien en zwemmen, en het zal niet lang duren voor je net zo handig bent op de rivier als de andere oeverbewoners.'

De Mol was zo ontroerd door Rats vriendelijke woorden dat hij niets wist te zeggen, en hij veegde een traan weg met de achterkant van zijn poot.

De Rat keek een andere kant op en al snel was de Mol weer de oude. Hij wist zelfs een paar rake woorden te zeggen tegen een stel waterhoentjes die hem uitlachten om zijn verfrommelde uiterlijk.

Toen ze thuiskwamen, maakte de Rat een groot vuur aan in de huiskamer en hij gaf de Mol een kamerjas en pantoffels. Hij zette hem in een leunstoel en vertelde hem verhalen over de rivier tot het etenstijd

was. Het waren opwindende verhalen over plotselinge overstromingen en springende snoeken, en over stoomboten die met flessen smeten. Tenminste, er werden flessen gegooid, en vanáf stoomboten, dus waarschijnlijk dóór hen. En over reigers en hoe kieskeurig die waren met wie ze wilden praten, en over avonturen in afvoerpijpen en over nachtvisserij met Otter, of lange wandelingen met Das.

Het avondeten was erg gezellig, maar kort daarna moest de zorgzame gastheer zijn slaperige gast naar boven brengen, naar de beste slaapkamer.

Daar legde de Mol zijn hoofd heel tevreden op een kussen, wetend dat zijn nieuwe vriend de rivier vlak onder zijn raam kabbelde.

Dit was de eerste van een heleboel van zulke dagen voor Mol, en ze werden steeds interessanter naarmate het zomer begon te worden. Hij leerde zwemmen en roeien, en genoot van het stromende water. En soms luisterde hij goed en ving dan heel even iets op van wat de wind onafgebroken in de wilgen fluisterde.

